

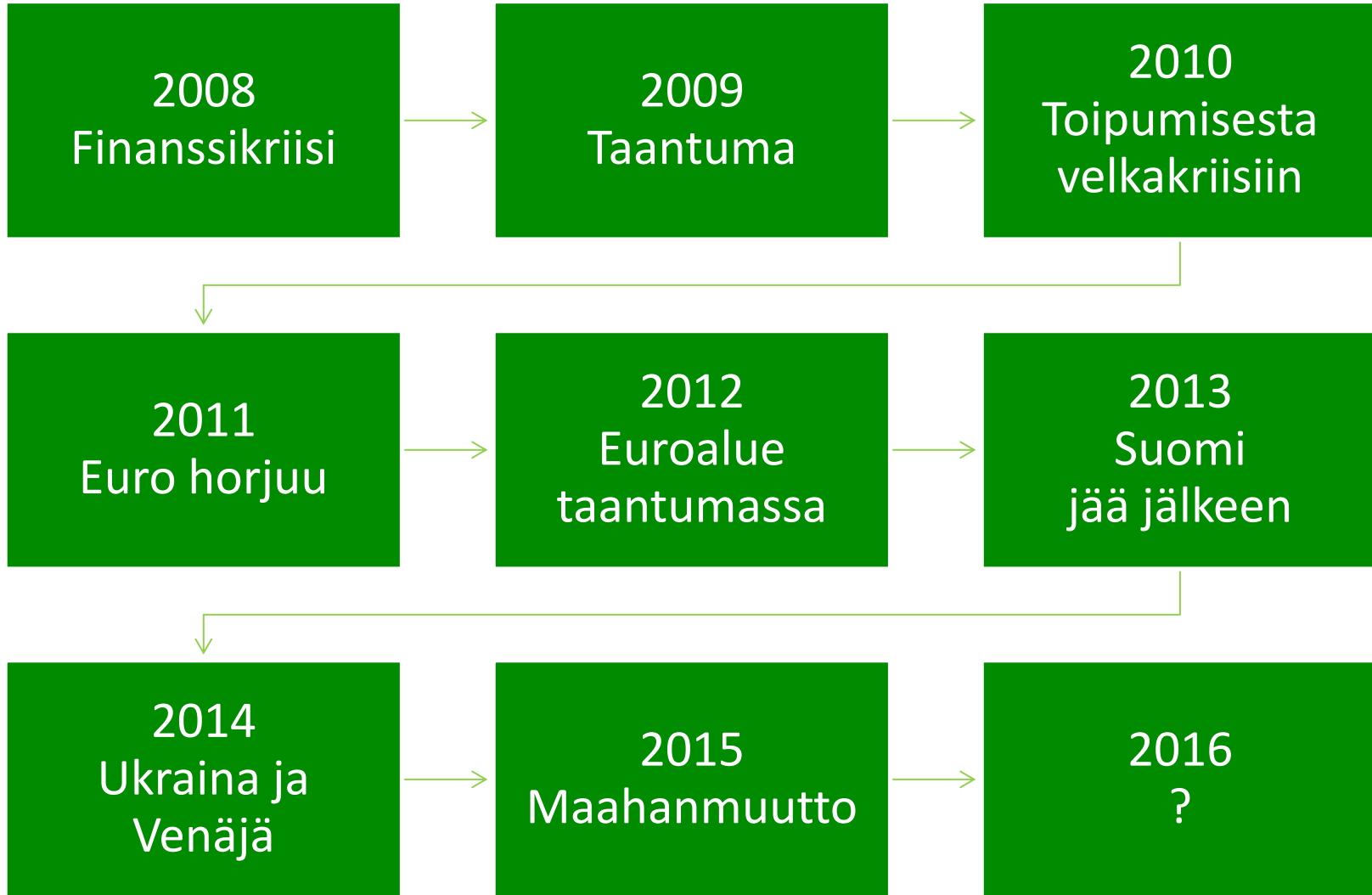
A horizontal decorative bar with a green-to-black gradient and a pixelated or mosaic-like texture spans the width of the slide, positioned above the main title.

Suomen talous muuttuvassa Euroopassa

Pellervon Päivä 2016

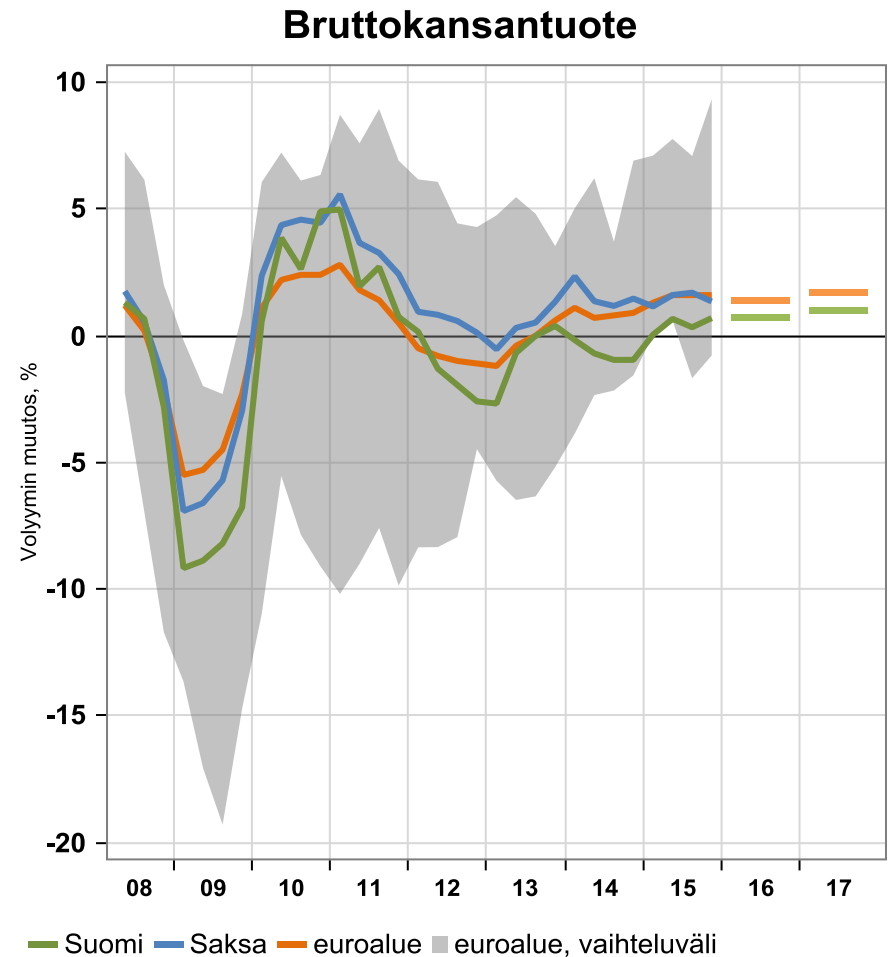
Signe Jauhiainen

Vuodet vierivät

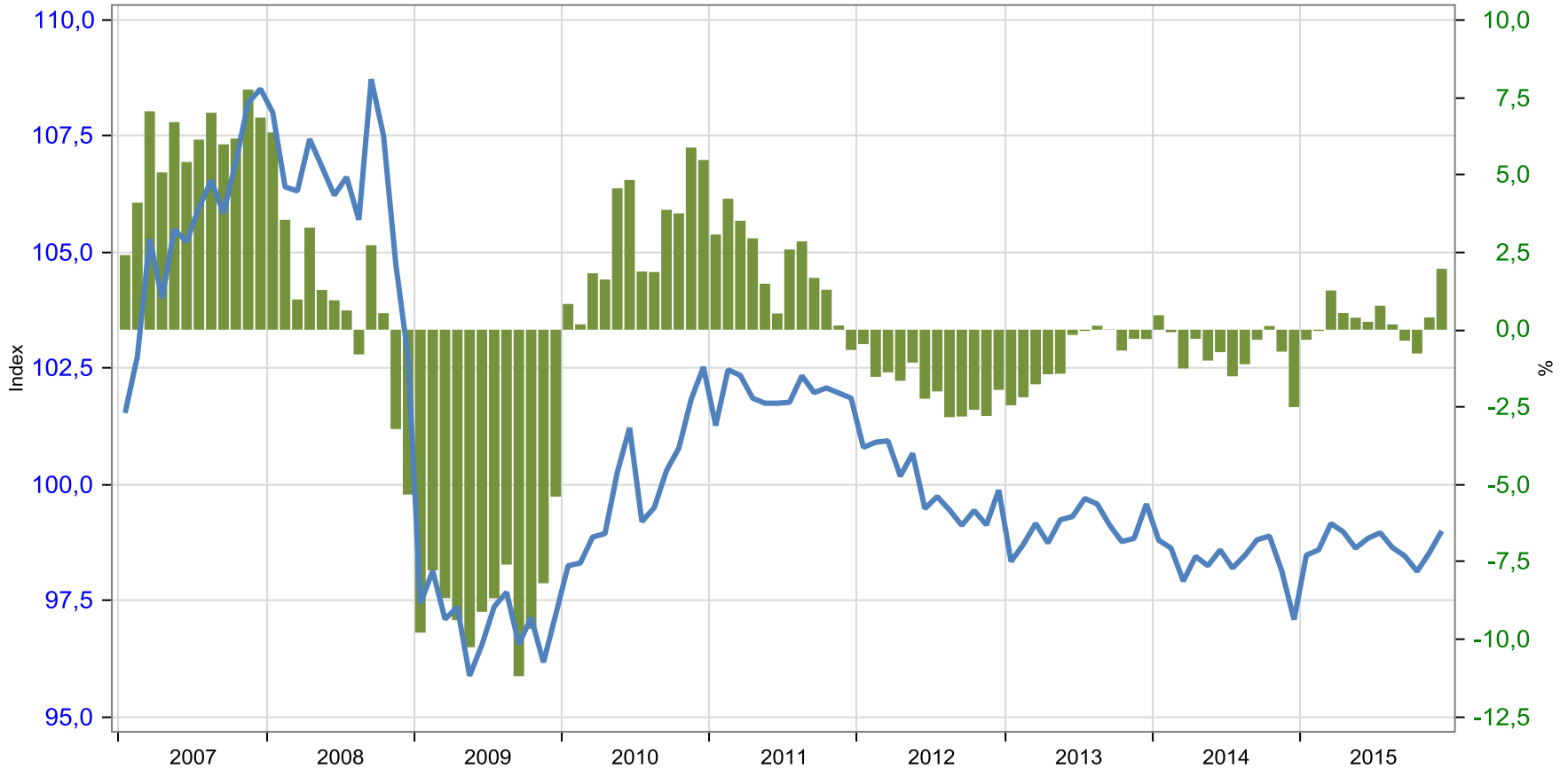
Kriisi varjostaa edelleen euroaluetta

- Euroalue pääsi toipumisen tielle 2013, mutta Suomi jäi jälkeen.
- Euroalueen kasvua estävät finanssi- ja eurokriisin varjot.
- Vuonna 2016 Euroalueen kasvu hidastuu noin 1,4 prosenttiin.
- Maailmankaupan piristymisen ja löysä rahapolitiikka lisäävät kasvua 1,7 prosenttiin 2017.
- Pankkien ongelmat haittaavat investointeja ja rahapolitiikan välittymistä markkinoille.

Lähde: Kansalliset lähteet, Macrobond, PTT

Suomi kaukana huippuvuosista

Lähde: Macrobond

Suomi kaukana huippuvuosista

- Nokia-sektorin menestyksen ansiosta Suomen talouskasvu oli vahvaa vuoteen 2008 asti.
- Palkat nousivat ja julkiset menot kasvoivat.
- Kovat palkankorotukset keskellä kriisiä johtivat kustannuskilpailukyvyn heikkenemiseen.
- Elektroniikkateollisuuden romahduksen myötä vienti ja tuotanto kääntyivät laskuun.
- Viime vuosina riesana on ollut myös Venäjän heikko talouskehitys.

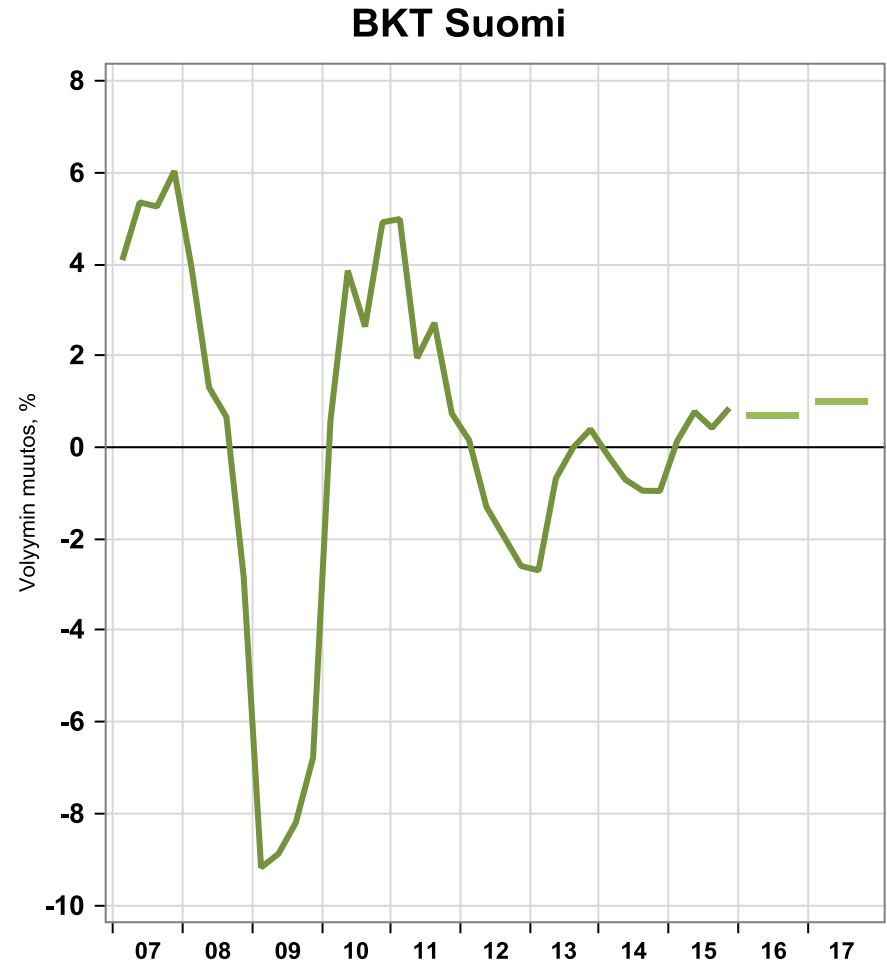
Suomen talous heikossa kasvussa

BKT:n kasvu

2016 0,7 %

2017 1,0 %

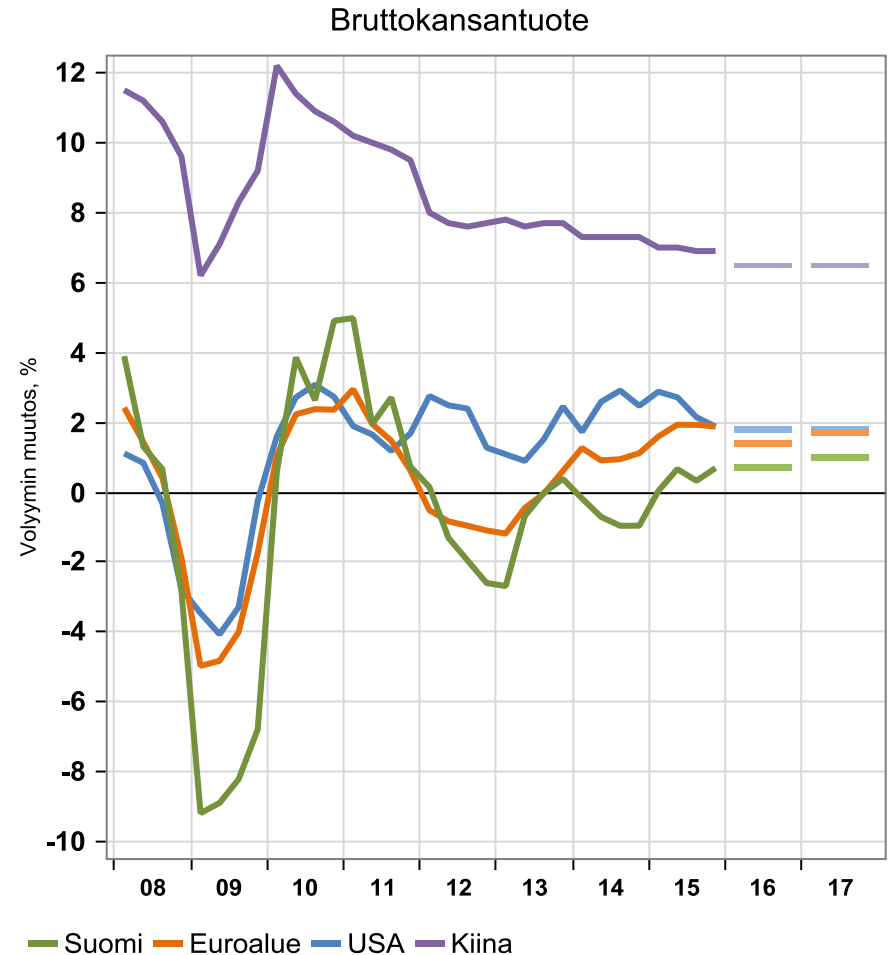
- Kasvu on viennin varassa.
- Kustannuskilpailukyvyn parantaminen heikentää kotimaista ostovoimaa.
- Vetoapu Suomelle ei ole lisääntymässä, sillä maailmantalouden suhdannehuippu on ohitettu.

Lähde: Statistics Finland, Macrobond, PTT

Maailmantalouden suhdannehuippu ohitettu

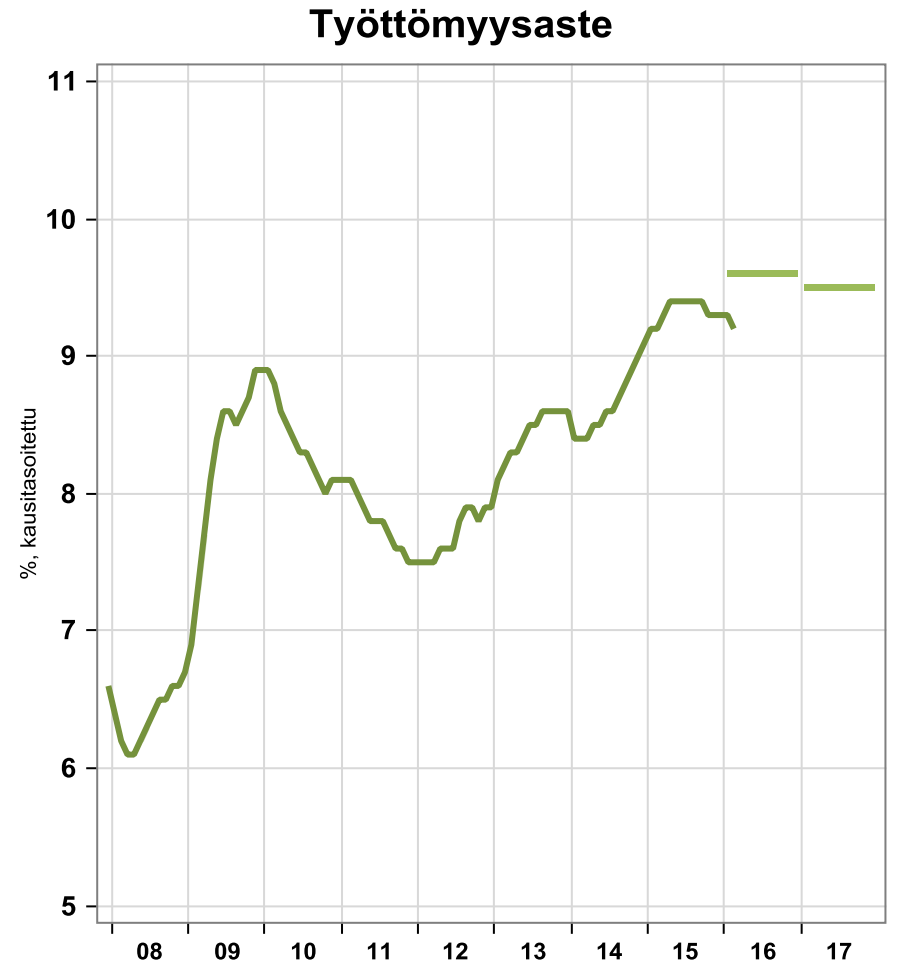
- Kasvun hidastuminen on lievää, ja vuonna 2017 kasvu on jo hieman parempaa.
- Työmarkkinoiden nopein toipumisvaihe on ohi.
- Öljyn hinnan halpeneminen ei enää lisää ostovoimaa.
- Lisäksi viennin kasvua on vähentänyt kehittyvien maiden talouskasvun hidastuminen.
- Kehittyvien maiden toipuminen vauhdittaa maailmankauppaa ensi vuonna.
- Investoinnit piristyvät matalan reaalikoron ansiosta.

Lähde: Statistics Finland, Eurostat, BEA, NBS, Macrobond, PTT

Työttömyysaste pysyy korkealla

- Työllisyys kääntyy vaisuun kasvuun, mutta ennusteperiodilla kasvu vain noin 10 000 työllistä.
- Työttömyysasteen nousu pysähtyy.

Lähde: Eurostat Database, Statistics Finland, Macrobond, PTT

Työmarkkinat euroaikaan

- Suomen työmarkkinat ovat siirtyneet hitaasti euroaikaan, mikä näkyy hitaana kasvuna ja korkeana työttömyytenä.
- Kilpailukyky sopimus on lyhyen aikavälin ratkaisu. Vaikutus on noin 30 000 työllistä, mutta suurin osa vaikutuksesta vasta 2017 jälkeen.
- Pidemmällä aikavälillä tarvitaan:
  - palkkaneuvottelumalli, joka reagoi nopeasti ja huolehtii kustannuskilpailukyvästä myös jatkossa
  - dynaamiset työmarkkinat, joilla osaaminen siirtyy joustavasti uusien innovaatioiden tuottamiseen.
- Ratkaisuja:
  - Paikallisen sopimisen lisääminen
  - Pitkistä sopimuksista luopuminen
  - Liittokierrokset eivät ole kilpailukyvyn kannalta paras ratkaisu.

Turvapaikanhakijoiden määrä kymmenkertaistui

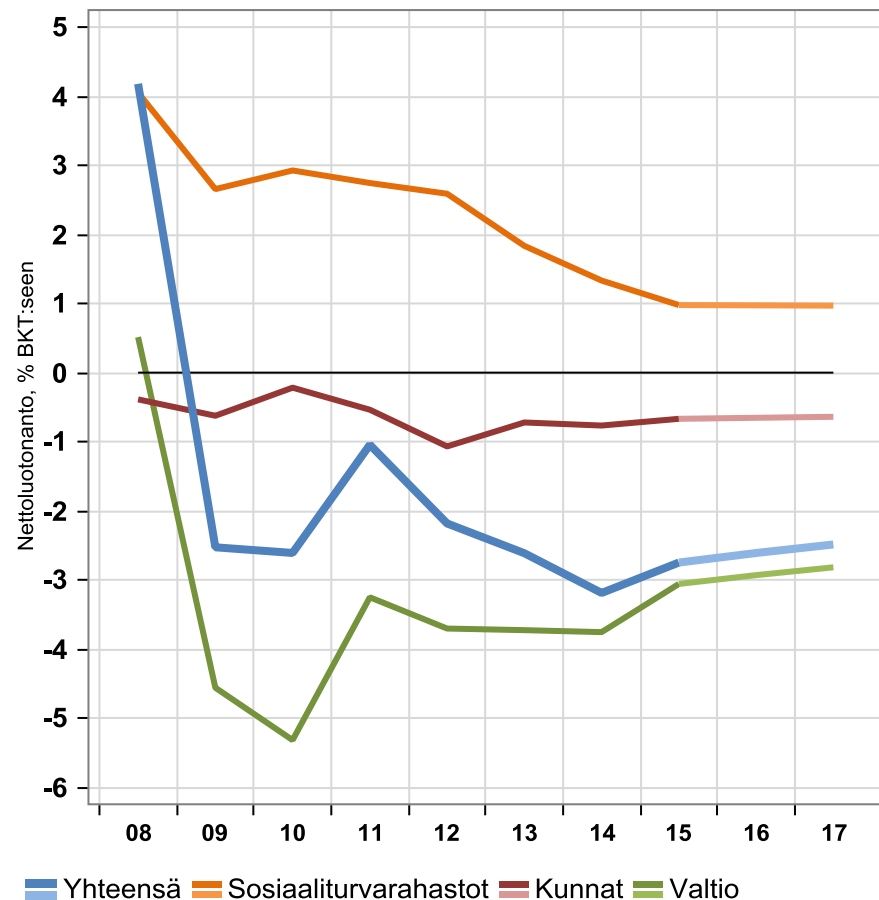
- Vuonna 2015 Suomen tuli noin 32 500 turvapaikanhakijaa.
- PTT:n arvion mukaan oleskeluluvan saa noin 10 000 hakijaa.
- Oleskeluluvan saaneet tulevat työ- ja asuntomarkkinoille.
- Kotouttamisjärjestelmä joutuu koetukselle. Miten yhdistetään opiskelu ja työteko?
- Asuntoa etsitään tuetuilta vuokramarkkinoilta.

Julkisen talouden alijäämä pienenee

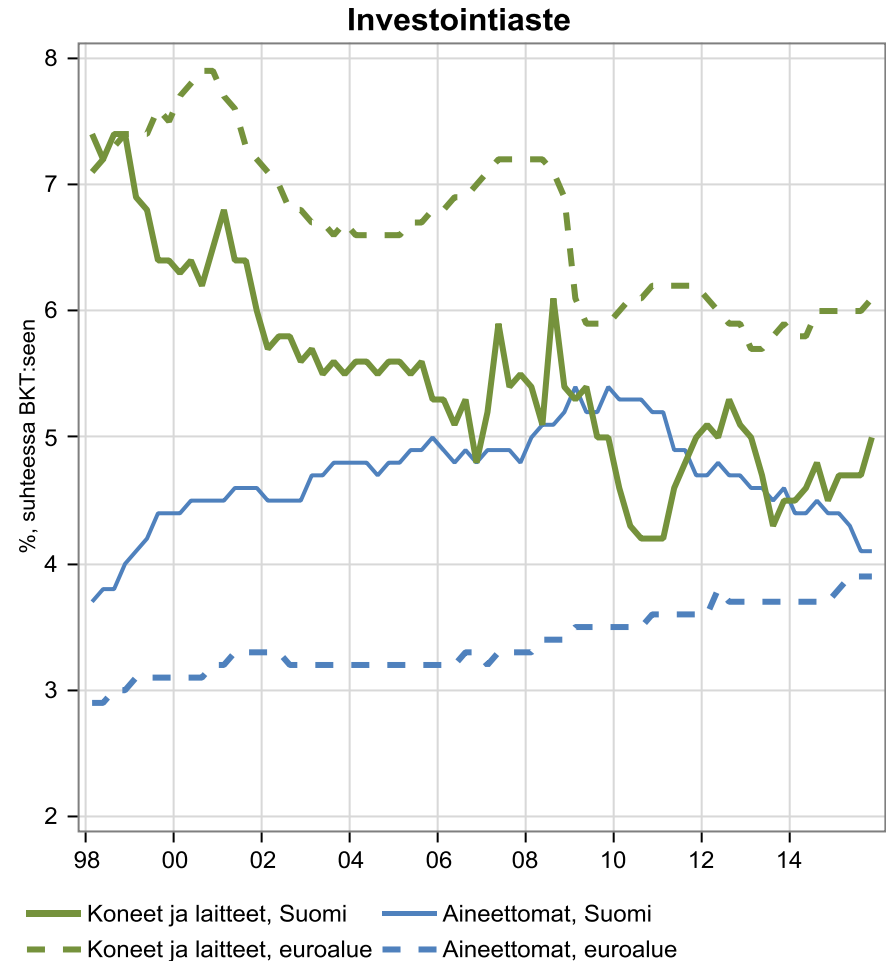
- Valtion talouden alijäämä pieneni vuonna 2015, joten sopeutustoimilla on ollut vaikutusta.
- Menoja sopeutetaan tulevina vuosina.
- Alijäämä pienenee edelleen vuosina 2016 ja 2017.
- Kuntatalouden alijäämä pysyy nykytasolla.
- Kokonaisuudessaan julkisen talouden alijäämä pysyy 3 prosentin EU-ajan paremmalla puolella ennustevuosia.
- Hallituksen aikomuksena on lisätä kysyntää, kun työmarkkinaneuvotteluissa päästään kasvuun tukeviin ratkaisuihin.

Julkisen sektorin tasapaino

Miten Suomen käy?

- Suomi on pudonnut tuottavuuden kasvun eturintamasta, palautuminen 2000-luvun tasolle vuoteen 2035 mennessä.
- Aineettomien investointien vähentyminen yksityisellä sektorilla sekä leikkaukset koulutukseen ja tutkimukseen ovat heikentäneet Suomen tulevan talouskasvun edellytyksiä.
- Vaikutukset tulevaisuuden tuotantopotentiaaliin voivat olla merkittäviä.
- Uuden luominen on hidas prosessi. Rohkeilla uudistuksilla ja investoinneilla osaamiseen suunta voidaan kääntää.

Lähde: Eurostat Database, Macrobond

Lähteitä

- PTT-ennuste: Kansantalous 2016 kevät.
- PTT-ennuste: Asuntomarkkinaennuste 2016.
- Hetemäki M. 2015. Eurokriisin syyt ja euroalueen tulevaisuus. Kansantaloudellinen aikakauskirja 111(1).
- Holmström B., Korkman S. ja Pohjola M. 2014. Suomen talouskriisin luonne ja kasvun edellytykset. Muistio, saatavissa VNK:n verkkosivuilta.
- Huovari J. ja Holappa V. 2015. Suomen kansantalous tuottaa lisää hyvinvointia myös tulevaisuudessa. Kansantaloudellinen Aikakauskirja 111(3).

Keskeiset ennustemuuttajat 2015-2017

	2015	2015	2016e	2017e
	Mrd. euroa	Volyymin muutos, %		
Bruttokansantuote	207,2	0,5	0,7	1,0
Tuonti, tavarat ja palvelukset	76,6	-0,4	1,2	2,3
Vienti, tavarat ja palvelukset	77,3	0,6	1,7	2,6
Kulutus	166,5	0,7	0,4	0,2
yksityinen	115,6	1,4	0,7	0,4
julkinen	50,9	-0,9	-0,3	-0,2
Investoinnit	42,1	-1,1	0,9	2,3
yksityiset	33,8	-1,0	1,0	2,4
julkiset	8,3	-1,2	0,5	2,0
Varaston muutos ja tilastovirhe, kontribuutio	-2,1	-0,2	0,0	0,2
Inflaatio, kuluttajahintaindeksi, %-muutos		-0,2	0,5	1,0
Ansiotaso, %-muutos		1,2	1,2	0,8
Työttömyysaste, %		9,4	9,6	9,5
Työllisyysaste, %		68,1	68,4	68,8
Yli/alijäämä, % BKT:seen				
Valtion		-3,1	-2,8	-2,5
Kuntien		-0,7	-0,8	-0,8
Koko julkisen sektorin		-2,7	-2,6	-2,5
Vaihtotase, % BKT:seen		0,1	0,2	0,0

e PTT:n ennuste